

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL A. G. IR SWEDBANK P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2019 m. sausio 23 d. Nr. 242-36

Vilnius

Lietuvos bankas gavo A. G. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo pareiškėja prašė išnagrinėti tarp jos ir *Swedbank P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2017 m. rugsėjo 6 d. pareiškėja ir draudikas sudarė Gyventojų turto draudimo sutartį, kurią patvirtina Gyventojų turto draudimo liudijimas Nr. *duomenys neskelbtini*, identifikacinis Nr. *duomenys neskelbtini*, (toliau – Draudimo sutartis Nr. 1) ir kuria nuo 2017 m. spalio 27 d. iki 2018 m. spalio 26 d. draudimo apsaugos variantu „Visų rizikų draudimas“ buvo apdraustas turtas, esantis adresu: *duomenys neskelbtini*.

2017 m. rugpjūčio 18 d. pareiškėja ir draudikas sudarė Gyventojų turto draudimo sutartį, kurią patvirtina Gyventojų turto draudimo liudijimas Nr. *duomenys neskelbtini*, identifikacinis Nr. *duomenys neskelbtini*, (toliau – Draudimo sutartis Nr. 2) ir kuria nuo 2017 m. rugsėjo 11 d. iki 2018 m. rugsėjo 10 d. draudimo apsaugos variantu „Visų rizikų draudimas“ buvo apdraustas turtas, esantis adresu: *duomenys neskelbtini*. Draudimo sutartys buvo sudarytos Gyventojų turto draudimo taisyklių Nr. 002 (galioja nuo 2011 m. rugsėjo 21 d.) (toliau – Taisyklės) pagrindu.

Draudimo sutartyse Nr. 1 ir Nr. 2 skiltyje „Draudėjo adresas korespondencijai ir sutarties vykdymui“ yra nurodytas pareiškėjos adresas: *duomenys neskelbtini*.

Pareiškėja teigia, kad, viename iš minėtomis sutartimis apdraustų objektų įvykus įvykiui, sužinojo, kad draudimo apsauga nebegalioja. 2018 m. lapkričio 21 d. pareiškėja pateikė draudikui pretenziją nurodydama, kad nesutinka su draudiko veiksmais, t. y. su tuo, kad nebuvo patęstas Draudimo sutarčių Nr. 1 ir Nr. 2 galiojimas.

2018 m. lapkričio 22 d. draudikas atsakydamas į pretenziją pareiškėjai nurodė, kad, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.156 straipsnyje įtvirtintu sutarties laisvės principu, šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises ir pareigas, todėl tiek draudikas, tiek draudėjas yra laisvi teikti pasiūlymą sudaryti draudimo sutartį arba tokio pasiūlymo neteikti, nenurodant to motyvų. Papildomai draudikas atkreipė dėmesį, kad pareiškėja buvo sudariusi 3 draudimo sutartis ir visos jos pasibaigus nustatytam terminui nebuvo atnaujintos. Draudikas teigė, kad apie draudimo pabaigą ir tai, kad sutartys nebus atnaujintos, pareiškėjai buvo siūsta informacija sutartyse nurodytu adresu, tačiau visi trys laišakai nebuvo atsiimti. Taip pat draudikas atkreipė dėmesį, kad pareiškėjos įmokos už draudimo sutartis buvo nuskaitomos kas mėnesį, todėl, kai tai nebuvo padaryta, pareiškėja galėjo pastebėti, kad sutartys nėra pratęstos.

Pareiškėja nesutiko su draudiko motyvais, todėl kreipėsi dėl ginčo nagrinėjimo ir nurodė, kad buvo apdraudusi 4 objektus ir visos sutartys iki šiol buvo automatiškai pratęsimos. Pareiškėja pažymėjo, kad pastaraisiais metais turėjo keletą ginčų, kurie buvo nagrinėti Lietuvos banke, pasibaigus ginčų nagrinėjimo procedūrai, pareiškėja gavo draudiko laiškus, informuojančius, kad dvi draudimo sutartys nebus pratęstos. Kita vertus, pareiškėja teigia negavusi pranešimų, kad

būtent Draudimo sutartys Nr. 1 ir Nr. 2 nebus pratęstos. Atsižvelgdama į viename iš objektų įvykusį įvykį, pareiškėja prašė rekomenduoti draudikui pratęsti Draudimo sutartis Nr. 1 ir Nr. 2 naujam laikotarpiui.

Draudikas atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi teigė, kad, vadovaudamasi atsakyme pareiškėjai nurodytu sutarties laisvės principu, šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises ir pareigas. Atsižvelgiant į tai, draudiko teigimu, tiek draudikas, tiek draudėjas yra laisvi teikti pasiūlymą arba prašymą sudaryti draudimo sutartį arba tokio pasiūlymo neteikti.

Draudiko teigimu, Draudimo sutartyse Nr. 1 ir Nr. 2 yra aptarta, jog pareiškėja sutinka, kad jei draudimo sutartyje nebuvo sutarta kitaip: „likus 45 kalendorinėms dienoms iki draudimo laikotarpio pabaigos Draudikas išsiunčia Draudėjui naują Draudimo liudijimą (polisą) naujam Draudimo laikotarpiui kartu su draudimo taisyklių kopija (jeigu draudimo taisyklės pasikeitė palyginus su draudimo taisyklėmis, pagal kurias buvo sudaryta ankstesnė draudimo sutartis). Jei Draudėjas iki naujame Draudimo liudijime (polise) numatytos draudimo įmokos mokėjimo datos sumoka pirmąją draudimo įmokos dalį, laikoma, jog draudimo sutartis sudaryta naujam Draudimo laikotarpiui, o Draudėjas pirmosios draudimo įmokos dalies sumokėjimu patvirtina, kad sutinka su naujomis draudimo sąlygomis. *Draudikas turi teisę nepateikti draudimo liudijimo naujam laikotarpiui.*“ Atsižvelgdamas į tai, draudikas paaiškino nusprendęs neatnaujinti Draudimo sutarčių Nr. 1 ir Nr. 2, todėl nepateikė draudimo liudijimo.

Draudikas atkreipė dėmesį, kad, nepaisant to, kad jis neturi prievolės įspėti apie besibaigiančią draudimo apsaugą, veikdamas kaip rūpestinga ir atidi sutarties šalis, siuntė pareiškėjai įspėjimus, kad Draudimo sutartys Nr. 1 ir Nr. 2 naujam draudimo laikotarpiui nebus siūlomos sudaryti ir ragino savarankiškai pasirūpinti objektų draudimu. Atsižvelgdamas į tai, draudikas Lietuvos bankui nurodė, kad Draudimo sutartys Nr. 1 ir Nr. 2 atnaujintos nebus, ir prašė pareiškėjos reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo nepratęsti Draudimo sutarčių Nr. 1 ir Nr. 2 naujam laikotarpiui.

CK 1.2 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas vienas iš svarbiausių civiliniuose santykiuose galiojančių principų – sutarties laisvės principas. Šis principas, detalizuotas CK 6.156 straipsnyje, suteikia teisę civilinių teisinių santykių subjektams laisvai spręsti, sudaryti jiems konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, taip pat pasirinkti, su kuo tą sutartį sudaryti, be to, savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio bei formos, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas ar jos turinį nustato imperatyviosios įstatymo normos arba tam tikrų sąlygų reikalauja viešoji tvarka, teisės principai, gera moralė (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. kovo 31 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-177-687/2015). Minėto CK 6.156 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad draudžiama versti kitą asmenį sudaryti sutartį, išskyrus atvejus, kai pareigą sudaryti sutartį nustato įstatymai ar savanoriškas įsipareigojimas sudaryti sutartį. Tai reiškia, kad tos sutarčių rūšys, kurios nėra reglamentuotos imperatyviųjų teisės normų ar nėra savanoriškai įsipareigota tokia sutartį sudaryti, gali būti sudaromos tik laisvu šalių susitarimu.

CK 6.990 straipsnio, reglamentuojančio draudimo sutarties sudarymą, 1 dalyje nurodyta, kad draudimo sutartis sudaroma draudikui akceptuojant draudėjo pasiūlymą (prašymą), pateiktą draudikui, arba draudėjui akceptuojant draudiko pasiūlymą sudaryti sutartį, o tai reiškia, kad pagal

minėtą sutarties laisvės principą tiek draudikas, tiek draudėjas yra laisvi tokį pasiūlymą pateikti arba jo neteikti.

Draudimo sutarčių Nr. 1 ir Nr. 2 sudarymo sąlygos yra aptartos ir minėtas sutartis patvirtinančiuose draudimo liudijimuose, kuriuose yra įtvirtinta, kad pareiškėja sutinka, jog: „<...> jei draudimo sutartyje nebuvo sutarta kitaip, likus 45 kalendorinėms dienoms iki draudimo laikotarpio pabaigos Draudikas išsiunčia Draudėjui naują Draudimo liudijimą (polisą) naujam Draudimo laikotarpiui kartu su draudimo taisyklių kopija (jeigu draudimo taisyklės pasikeitė palyginus su draudimo taisyklėmis, pagal kurias buvo sudaryta ankstesnė draudimo sutartis). Jei Draudėjas iki naujame Draudimo liudijime (polise) numatytos draudimo įmokos mokėjimo datos sumoka pirmąją draudimo įmokos dalį, laikoma, jog draudimo sutartis sudaryta naujam Draudimo laikotarpiui, o Draudėjas pirmosios draudimo įmokos dalies sumokėjimu patvirtina, kad sutinka su naujomis draudimo sąlygomis. Draudikas turi teisę nepateikti draudimo liudijimo naujam laikotarpiui.“ Pažymėtina, kad pareiškėja Draudimo sutartis Nr. 1 ir Nr. 2 patvirtinančius draudimo liudijimus pati pateikė Lietuvos bankui, todėl teigti, kad pareiškėja galėjo nežinoti apie draudiko teisę nepateikti draudimo liudijimo naujam laikotarpiui, nėra pagrindo.

Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys, kad turto draudimo sutartys yra savanoriško pobūdžio ir sudaromos laisvu šalių susitarimu, tai reiškia, kad draudimo bendrovės savarankiškai gali nuspręsti, su kuo ir kokiomis sąlygomis sudaryti šios rūšies draudimo sutartis, klientas irgi yra laisvas pasirinkti būtent tos draudimo bendrovės draudimo sutartį, kurios sąlygos geriausiai atitinka jo interesus, arba pasirinkti visai nesudaryti draudimo sutarties. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad ginčo atveju nei sutarčių pobūdis, nei savanoriškas susitarimas neįpareigoja draudiko su pareiškėja sudaryti Draudimo sutarčių Nr. 1 ir Nr. 2 naujam laikotarpiui.

Vertinant pareiškėjos teiginius, kad ji nebuvo įspėta, kad Draudimo sutartys Nr. 1 ir Nr. 2 nebus pratęstos naujam laikotarpiui, svarbu tai, kad draudikas Lietuvos bankui pateikė pareiškėjai siųstų laiškų, kuriuose buvo pateikta informacija apie nebeatnaujinamas sutartis, kopijas. Iš laiškų kopijų matyti, kad laišakai buvo siųsti pareiškėjos Draudimo sutartyse Nr. 1 ir Nr. 2 nurodytu adresu korespondencijai, tačiau iš informacijos AB Lietuvos pašto interneto svetainėje www.post.lt matyti, kad siuntų pareiškėjai jos nurodytu adresu įteikti nepavyko, jos taip pat nebuvo atsiimtose pašte per siuntų saugojimo terminą, todėl buvo grąžintos siuntėjui. Iš šių aplinkybių darytina išvada, kad, nors teisės aktuose nėra nustatytos imperatyvios pareigos draudikui įspėti, kad sutartys nebus sudaromos naujam laikotarpiui, draudikas dėjo pastangas, kad įspėtų pareiškėją ir ši galėtų draudimu pasirūpinti savarankiškai, tačiau pareiškėja neatsiėmė siuntų, taigi nebuvo pakankamai atidi ir rūpestinga, todėl sutikti su pareiškėjos teiginiais, kad draudikas jos neįspėjo apie neatnaujinamas Draudimo sutartis Nr. 1 ir Nr. 2, nėra pagrindo.

Atsižvelgiant į išdėstytas CK bei Draudimo sutarčių Nr. 1 ir Nr. 2 nuostatas, taip pat į tarp pareiškėjos ir draudiko sudarytų sutarčių savanorišką pobūdį, darytina išvada, kad draudiko veiksmai (nesudarė Draudimo sutarčių Nr. 1 ir Nr. 2 naujam laikotarpiui), nesant teisinio pagrindo, įpareigojančio draudiką sudaryti šias sutartis, neprieštarauja teisės aktams, todėl pareiškėjos reikalavimas atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos A. G. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į

teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius